

Câu chuyện của một Tiến sĩ toán học Harvard University

"...Mít văn hoá, nhưng mà nhớ khi nhớ được thầy giáo dạy là, Golgi có nói một câu: Nghèo đói là trường ĐH tốt nhất. Nếu con có thể tốt nghiệp trường ĐH này, thì nhớ trường ĐH như Thiên Tân, Bắc Kinh con chắc chắn được đi ...".

Ngón khói bếp dài cột lên treo trên nóc ngôi nhà nông dân cũ nát gia đình tôi. Ngô i M chân thắp thắp nh của tôi đang nấu mì sủi cho tôi, nhưng bát mì này có được như mẹ đi năm qua trường gà cho hàng xóm, chân mẹ bết thũng vì mỳ hôm trước, để thêm tí tiền cho tôi nhập học, mẹ đi mỳ xe chắt chắt rau tươi thơm ra thơm trên đường bắt trẻ t chân.

Bưng bát mì, tôi đã khóc.

Tôi buông đĩa quỳ xuống đất, xoa nắn chân sưng phồng lên to hơn cả cái bánh bao của mẹ, nấc nấc rồi xuống đất... Nhà tôi ở Thiên Tân, làng Đới Hưu Đới, huyện Vũ Thanh, tôi có một người mẹ tốt nhất thế gian tên là Lý Diễm Hà.

Nhà tôi vô cùng nghèo khó.

Khi tôi ra đi, bà n i ngã b nh ngay trên gi ng s i, tôi b n tu i, ông n i l i m c b nh h p khí qu n và bán thân b t to i, nh ng món n trong nhà l n d n theo năm.

Khi b y tu i, tôi đ c đi h c, h c phí là m vay ng i khác.

Tôi th ng đi nh t nh ng m u bút chì b n bè v t đi, dùng dây bu c nó lên m t cái que r i vi t ti p, ho c dùng m t cái dây chun xoá s ch nh ng cu n v bài t p đã vi t, r i vi t l i lên đó, m th ng tôi đ n m c, cũng có lúc đi vay vài hào c a hàng xóm đ mua v và bút chì cho tôi.

Nh ng cũng có nh ng khi m vui v , là khi b t k bài ki m tra nh hay k thi l n, tôi luôn đ ng đ u, toán th ng đ c 100/100 đi m. D i s khích l c a m , tôi càng h c càng th y ham thích. Tôi th c s không hi u trên đ i còn có gì vui s ng h n đ c h c hành.

Ch a đi h c l p m t tôi đã thông th o c ng tr nhân chia và phân s , s ph n trăm; khi h c Ti u h c tôi đã t h c đ n m v ng Toán Lý Hoá c a b c Trung h c Ph thông; Khi lên trung h c, thành ph Thiên Tân t ch c k thi v t lý c a b c Trung h c, tôi là đ a h c trò nông thôn duy nh t c a c năm huy n ngo i thành Thiên Tân đ c gi i, m t trong ba ng i đ đ u.

Tháng 6 năm đó, tôi đ c đ c cách vào th ng tr ng Trung h c s 1 danh ti ng c a Thiên Tân, tôi vui s ng ch y nh bay v nhà.

Nào ng , khi tôi báo tin vui cho c nhà, m t b m ch t ch a toàn nh ng đau kh ; bà n i v a m t n a năm, ông n i đang g n k cái ch t, nhà tôi đã m c n t i h n m i nghìn Nhân dân t r i. Tôi l ng l quay v bàn h c, n c m t nh m a su t m t ngày.

Đ n t i, tôi nghe th y ngoài nhà có ti ng n ào. Thì ra m tôi đang đ nh d t con l a con c a

nhà đi bán, cho tôi đi học, nhưng ba tôi không cho.

Tôi nghe nói làm ông nội nghe thấy, ông đang bận nhưng, trong lúc buồn bã ông đã lừa dối.

Sau lễ an táng ông nội, nhà tôi lại thêm vài nghìn tờ tiền nữa. Tôi không còn dám học đi học nữa, tôi cắt "Giấy báo nhập học" thọt kho vào vali, hàng ngày tôi ra đường làm việc cùng mẹ.

Sau hai hôm, tôi và ba tôi cùng lúc phát hiện ra: con lừa con bị n mất rồi.

Ba tôi sốt ruột hỏi, hỏi mẹ tôi: "Bà bán con lừa con rồi à? Bà bán thỏi vàng à? Sau này lấy gì kéo, lấy vàng thỏi hoa màu bà đẩy xe tay nhè, bà bán công nhè? Bà bán lừa mất hai trăm bạc liêu cho nó học đi học mất học không hay là hai học không?"

Hôm đó mẹ tôi khóc, mẹ tôi dùng một giọng rất dõ dỏi rất hung dữ để gào hỏi ba tôi:

"Con cái mình đòi đi học thì có gì sai? Nó thi lên được trường số 1 của thành phố nó là đứa duy nhất của cả huyện này đấy, tôi không thể cho tiền để của nó bán lừa được. Tôi sẽ dùng tay đấy, dùng lấy vàng, để cho nó đi học..."

Chỉ sáu trăm tờ tiền mà lừa bán lừa, tôi thốt số chục muôn quố xuố ng dồ p đầ u trồ c m . Tôi đã thích được học quá rồi, mà còn học tiếp, thì mẹ sẽ khổ sẽ bao nhiêu, vất vả bị n cho thêm bao nhiêu?

Mùa thu năm đó tôi quay về nhà lấy áo len, thấy mẹ và ba tôi vàng như sáp, gầy da bọc xương đang nằm trên giường ngủ. Mẹ bình thản báo: "Có gì đâu, bác ốm, sắp khỏe rồi". Ai ngờ, hôm sau tôi xem vali thu của cả ba, thì thấy đó là thu của gần ngàn tờ bảo ung thì phát triển.

Tôi kéo m ra ngoài nhà, khóc h i m m i chuy n là th nào, m b o, t sau khi tôi đi h c, ba b t đ u đi ngoài ra máu, ngày càng n ng lên. M vay sáu nghìn t đ a ba lên Thiên Tân, B c Kinh đi kh p n i, cu i cùng xác đ nh là u nhu ru t bowel polyps, bác sĩ yêu c u ba ph i m g p. M chu n b đi vay t n t p, nh ng ba kiên quy t không cho. Ông nói, b n bè h hàng đã vay kh p t r i, ch vay mà không tr thì còn ai mu n cho mình vay n a!

Hàng xóm k v i tôi: M dùng m t ph ng pháp nguyên thu và bi tráng nh t đ g t lúa m ch.

M không đ s c gánh lúa m ch ra sân kho đ tu t h t, m cũng không có t n thuê ng i giúp, m bèn g t d n, lúa m ch chín ch nào g t ch đó, sau đó dùng xe c i t n ch v nhà, t i đ n m tr i m t t m v i nh a ra sân, dùng hai tay n m t ng n m lúa m ch đ p lên m t hòn đá to...

Lúa m ch tr ng trên ba m u đ t c a nhà, m t mình m làm, m t đ n m c không đ ng d y n i n a thì m ng i x m xu ng c t, đ u g i qu còn ch y máu, đi đ ng c c à nh c...

Không đ i hàng xóm k h t, tôi ch y nh bay v nhà, khóc to g i m : "M , m , con không th đi h c n a đâu...". K t qu , m v n t ng tôi lên tr ng.

Ti n sinh ho t phí m i tháng c a tôi ch 60 đ n 80 t (t ng đ ng 120-160.000 VND), th t th m h i n u so v i nh ng ng i b n h c khác m i tháng có 200-240 t . Nh ng ch mình tôi bi t, món ti n nh này m tôi cũng ph i t n t n l m, t ngày đ u tháng đã dành t ng hào t ng hào, bán t ng qu tr ng gà, rau xanh l y t ng đ ng t ng đ ng, có lúc dành d m không đ đ ph i gi t t m vài đôi ch c. Mà cha tôi, em trai tôi, đ ng nh ch ng bao gi có th c ăn, n u nhà ăn rau cũng ch ng dám xào m , ch chan tí n c đ a mu i ăn qua b a.

M không mu n tôi đói, m i tháng m chăm ch đi b h n m i cây s mua mì tôm v i giá bán buôn. R i m i cu i tháng, m v t v c ng m t túi n ng lên Thiên Tân thăm tôi. Trong túi y ngoài nh ng gói mì tôm ra, còn có nhi u x p gi y lo i m ph i đi b ra m t x ng in ngoài th tr n cách nhà 6km đ xin cho tôi (đó là gi y đ tôi làm nháp toán), c m t chai t ng cay r t to, c i b mu i thái s i, và c m t cái tông đ đ c t tóc. (C t tóc nam r nh t Thiên Tân cũng ph i 5 t , m mu n tôi dành t n c t tóc đ mua thêm l y vài cái bánh bao mà ăn).

Tôi là h c sinh c p 3 duy nh t c a Thiên Tân đ n c rau b p ăn nhà tr ng cũng không mua n i, ch có th mua vài cái bánh bao, mang v ký túc ăn cùng mì s i khô ho c ch m v i t ng t, k p đ a mu i đ ăn qua b a. Tôi cũng là h c sinh duy nh t không có gi y ki m tra, ch có th t n đ ng gi y m t m t c a x ng in đ vi t bài. Tôi là đ a h c sinh duy nh t ch a bao gi dùng xà phòng, khi gi t qu n áo tôi th ng đi nhà b p xin ít b t ki m n u ăn (alkali - ch t ki m, dùng đ h p bánh bao, làm bánh n ng, làm n c sôđá) là xong. Nh ng tôi ch a bao gi t ti, tôi c m th y m tôi kh c c c đ i, nh ng i anh hùng ch ng l i đoi kh , làm con c a ng i m nh th tôi r t t hào.

H i m i lên Thiên Tân, ti t h c ti ng Anh đ u tiên khi n tôi ù c c. Khi m lên, tôi k cho m nghe tôi s ti ng Anh th nào, ai ng m ch c i b o: "M ch bi t con là đ a tr con kh c nh t, m không thích con kêu khó, vì ch u kh đ c thì ch còn gì khó n a."

Tôi h i b nói l p, có ng i b o, h c ti ng Anh đ u tiên c n làm ch đ c cái l i c a mình, b i v y tôi th ng ki m m t hòn s i ng m vào mi ng mình, r i g ng đ c ti ng Anh. Hòn s i c xát vào l i tôi, có lúc máu ch y ra bên mép, nh ng tôi c g ng đ kiên trì.

N a năm trôi qua, hòn s i nh đã b mài tròn đi, l i tôi cũng đã nh n, ti ng Anh đã thành ng i gi i th 3 c a l p.

Tôi vô cùng c m n m , l i m khích l tôi v t qua khó khăn l n trong h c t p.

l n đ u tiên tôi đ c tham gia cu c thi Olympic tri th c toàn qu c khu v c Thiên Tân, đ o t gi i Nh t môn V t lý và gi i Nhì môn Toán h c, tôi đ c đ i đi n Thiên Tân đi Hàng Châu tham gia Cu c thi Olympic toàn Trung qu c môn V t lý.

"Đ o t l y chi c Cup gi i Nh t toàn Trung qu c t ng m , r i lên đ ng đ Olympic V t lý Th gi i!" Tôi không ngăn đ c n i khao khát trong lòng, tôi vi t th báo cho m tin vui và m c c a tôi.

K t qu , tôi ch đ c gi i Nhì, tôi n m v t ra gi ng, không ăn không u ng.

Dù tôi là người đứng thành tích cao nhất trong đoàn Thiên Tân đi thi, nhưng nếu tính cả những người khác nữa cả mà tôi vào, thì thành tích này không xứng đáng!

Tôi về trường, các thầy nghĩ phân tích nguyên nhân thất bại cho tôi thầy: Tôi nhưng muốn phát triển toàn diện cả Toán Lý Hoá, nhưng mục tiêu cả tôi quá nhiều nên sức lực tinh thần tôi phải phân tán rộng. Nếu giữ tôi chỉ chuyên môn mục tiêu trọng tâm là kỳ thi Toán, nhất định tôi thành.

Tôi cuối cùng đã giành chiến thắng tại kỳ thi Olympic Toán toàn Trung Quốc với điểm số tuyệt vời, lọt vào đội tuyển Quốc gia, cùng mười người khác tham gia kỳ thi kiểm tra đội tuyển tôi đầu là người đứng đầu. Với thành tích đó, tôi được sang Argentina tham gia kỳ thi Olympic Toán quốc tế.

Nộp xong phí báo danh, tôi gói những sách vở của mình và những đồ đạc cá nhân, chuẩn bị lên đường.

Giáo viên chủ nhiệm và thầy giáo dạy Toán thầy tôi về nhận mình về quê áo quần khác cho, những người áo quần màu sắc chằng đâu vào đâu, kích cỡ khác nhau, bèn mình áo cả tôi ra, chèn vào những áo trên thầy vá, những áo bông tay đã phải nối hai lần, về đã phải chia ba phần, hỏi tôi:

"Kim Bông, đây là tất cả quần áo của em à?"

Tôi chỉ biết nói sao, về đáp: "Thầy ơi, em không sắm quần áo khác chi cả! Mẹ em thầy ông bố, Phúc Hữu Thi Thị Khí Tô Hoa - trong lòng có sách vở tất cả mọi thứ sáng sủa, em mình những đồ này đi Mẹ giúp thầy ông Clint em cũng những thầy ông."

Olympic Toán học Thế giới lần thứ 38 chính thức khai mạc.

Chúng tôi thi liên tục suốt năm tiếng rưỡi, từ 8 giờ 30 phút sáng tới 2h chiều. Ngày hôm sau công bố kết quả, đầu tiên công bố Huy chương Đồng, tôi không muốn nghe thầy tên mình; Sau đó công bố Huy chương Bạc, cuối cùng, công bố Huy chương Vàng, người đầu tiên, người thứ hai, người thứ ba là tôi.

Tôi khóc lên vì sung sướng, trong lòng tôi nói: "Mẹ ơi, con mẹ thành công rồi!"

Tin tôi và mẹ tôi bèn mua áo Huy chương Vàng kỳ thi Olympic Toán học ngay chiều hôm đó đã được Đài phát thanh Nhân dân Trung Quốc và Đài truyền hình Trung Quốc đưa. Ngày 1/8, chúng tôi vinh quang trở về, đón long trọng được Hiệp hội khoa học Trung Quốc và Hội Toán học TQ tặng. Khi đó, tôi mua nhà, tôi mua sắm đồ đạc, tôi mua chính tay tôi đeo trên huy chương vàng chói lọi lên cổ mẹ...

Hôm mẹ tôi đi đêm tôi hôm đó, tôi cùng đã đi về đêm về nhà. Mẹ tôi mua cả là ba tôi, nhúng nhúng tôi tay ôm chặt lấy tôi vào ngực trái của tôi chính là mẹ tôi.

Đôi mắt sao vàng về, mẹ tôi ôm tôi rất chặt...

Tôi lấy trên huy chương vàng đeo lên cổ mẹ, khóc mất cách nhỡ nhỡ và sung sướng.

Trên Trung học số Mẹ tôi Thiên Tân chết ních người, mẹ được người lên bàn Chủ tịch danh dự cùng với các quan chức Các giáo dục Thiên Tân và các giáo sư toán học hàng đầu. Hôm đó, tôi đã phát biểu như này:

"Tôi mua dùng cả số tiền của tôi để mua mẹ tôi, là mẹ tôi đã sinh và nuôi nấng tôi. Mẹ tôi là mẹ tôi người phụ nữ nông dân bình thường, nhúng nhúng đồ lý mẹ dạy tôi nên người đã khích tôi cố gắng. Năm tôi học lớp 10, tôi mua mua sách "Đội tiên鋒 Anh-Trung" để học tiếng Anh, mẹ tôi không có tiền, nhúng mẹ tôi nghĩ cách giúp tôi.

Sau bữa cơm sáng, mẹ tôi mua cho tôi chiếc xe đạp, chiếc xe rau của tôi, hai mẹ con tôi đi ra chợ mua cách bán rau. Đón được đã gần trưa, buổi sáng đó tôi và mẹ tôi ăn hai bát cháo ngô nấu với khoai lang luộc, lúc đó bụng đói cồn cào, chỉ mong có ai đi mua cho chiếc xe rau ngay. Nhúng mẹ tôi nhúng nhúng mẹ tôi mua bó, buổi cùng bán với giá 1 hào một cân. Hai trăm cân rau đáng lẽ 21 đồng, nhúng người mua chỉ trả 20 đồng.

Có tiền rồi tôi mua ăn cơm, nhúng mẹ tôi nên đi mua sách truyện, đó là việc chính của ngày

hôm nay. Chúng tôi đ n hi u sách h i, giá sách là 18 t 2 hào 5 xu, mua sách r i còn l i 1 t 7 hào 5 xu. Nh ng m ch cho tôi 7 hào r i i đi mua hai cái bánh b t n ng, m t t kia còn ph i c t đi đ dành cho tôi làm h c phí. Tuy ăn h t hai cái bánh n ng, nh ng đi b t i p 40km v nhà, tôi v n đ i m c hoa m t chóng m t, lúc này tôi m i nh ra tôi đã quên không ph n cho m ăn m t mi ng bánh n ng nào, m tôi ch u đ i c ngày, vì tôi mà kéo xe su t 80km đ ng xa.

Tôi h i h n t i m c ch mu n tát cho mình m t cái, nh ng m tôi ch b o: "M ít văn hoá, nh ng m nh khi nh đ c th y giáo d y là, Golgi có nói m t câu: Nghèo đói là tr ng đ i h c t t nh t. N u con có th t t nghi p tr ng đ i h c này, thì nh ng tr ng đ i h c nh Thiên Tân, B c Kinh con ch c ch n đ u đ ."

Khi m nói th m không nhìn tôi, m nhìn ra con đ ng đ t xa xôi, c nh th con đ ng đ t đó có th thông t i t n Thiên Tân, đi th ng t i B c Kinh.

Tôi nghe m b o th , tôi không th y đ i n a, chân tôi không m i n a..

N u nghèo đói là tr ng đ i h c t t nh t, thì tôi mu n nói r ng, ng i m nông dân c a tôi chính là ng i th y giáo gi i nh t c a đ i tôi."

D i khán đài, không bi t có bao nhiêu đ i m t đã t đ m, tôi quay v phía ng i m tóc hoa râm c a tôi, cúi ng i xu ng kính c n...